

Briuselis, 2016 02 02
SWD(2016) 14 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio ratifikavimas ir įgyvendinimas

pridedamas prie

**Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl gyvsidabrio, kuriuo panaikinamas
Reglamentas (EB) Nr. 1102/2008[...]**

{COM(2016) 39 final}
{SWD(2016) 17 final}
{SWD(2016) 18 final}

Santraukos lentelė

Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio ratifikavimo ir įgyvendinimo ES poveikio vertinimas

A. Būtinybė imtis veiksmų

Kokia problema sprendžiama? Ne daugiau kaip 11 eilučių

Į organizmą daugiausia per užterštą žuvį patekęs gyvsidabris, gali pakenkti smegenims, plaučiams, inkstams ir imuninei sistemai. ES jau ėmėsi veiksmų šiai problemai spręsti, mažindama gyvsidabrio išmetimą ir naudojimą ES. Tačiau pasaulinis gyvsidabrio problemos pobūdis reiškia, kad ES negali viena užtikrinti pakankamos savo piliečių apsaugos, nes su gyvsidabriu susijęs pavojus daugiausia kyla dėl kitose pasaulio dalyse išmetamo gyvsidabrio. Todėl ES aktyviai rėmė tarptautines derybas dėl pasaulinės sutarties dėl gyvsidabrio ir pasirašė Minamatos konvenciją dėl gyvsidabrio. Minamatos konvencija neįsigalios, kol jos neratifikuos bent 50 šalių, todėl minėta problema nebus sprendžiama pasauliniu mastu. Nustatytos šešios sritys, kuriose ES teisės aktai šiuo metu neatitinka Minamatos konvencijos nuostatų: 1) dėl metalinio gyvsidabrio importo, 2) produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, eksporto, 3) esamų gyvsidabrio naudojimo gamybos procesuose būdų, 4) naujų gyvsidabrio naudojimo produktuose ir gamybos procesuose būdų, 5) amatininkiškos ir mažos apimties aukso gavybos ir (6) dantų amalgamos naudojimo.

Ko siekiama šia iniciatyva? Ne daugiau kaip 8 eilutės

Tarptautiniai veiksmai gyvsidabrio problemai spręsti papildytų esamus ES veiksmus ir gerokai sumažintų gyvsidabrio taršą ES ir pasaulyje ir jos sklidimą į ES. Vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu tai sumažintų gyvsidabrio taršą maisto grandinėje.

Kokia papildoma ES lygmens veiksmų nauda? Ne daugiau kaip 7 eilutės

Dėl taršos gyvsidabriu tarpvalstybinio pobūdžio reikia imtis veiksmų pasaulio mastu. Kad Konvencija įsigaliotų ir būtų remiama tarptautiniu mastu, ją turi ratifikuoti ES ir jos valstybės narės. Be to, tam tikri Minamatos konvencijos reglamentuojami aspektai (pvz., prekyba produktais, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio) priklauso arba išskirtinei ES kompetencijai, arba jais būtų daromas poveikis acquis, todėl gali būti sprendžiami tik ES lygmeniu. Be to, nors visos valstybės narės yra įsipareigojusios ratifikuoti Minamatos konvenciją, jos tai gali padaryti tik Konvenciją perkėlus į acquis ir ją ratifikavus ES.

B. Sprendimai

Kokios su teisės aktų leidimu susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvarstytos? Ar yra tinkamiausia galimybė? Kodėl? Ne daugiau kaip 14 eilučių

Tarptautinė teisė į acquis gali būti perkelta tik teisėkūros procedūra. Atsižvelgiant į tai, kad gyvsidabriui ES acquis skiriama daug dėmesio, taip pat į tai, kad Minamatos konvencija iš esmės parengta pagal ES teisę, siekiant ratifikuoti Konvenciją ES reikia imtis tik ribotos apimties teisėkūros veiksmų. Politikos galimybės yra parengtos taip, kad būtų šalinamos šešiose srityse egzistuojančios teisės aktų spragos. Apskritai jomis numatomi arba minimalūs pakeitimai, reikalingi Minamatos konvencijai ratifikuoti, arba jomis nustatomi griežtesni reikalavimai. Tinkamiausia galimybė apima prekybos gyvsidabriu ir produktais, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, apribojimus, draudimą pateikti į rinką naujus produktus ir pramoninius procesus, kuriuose naudojamas gyvsidabris, gyvsidabrio naudojimo tam tikruose gamybos procesuose apribojimus ir sąlygų naudoti dantų amalgamą apribojimus. Ją daugiausia sudaro priemonės, atitinkančios būtiniausius pakeitimus, reikalingus ratifikavimui, tačiau apima ir šiek tiek griežtesnes priemones dėl naujų gyvsidabrio naudojimo būdų ir dantų amalgamos. Dėl dantų amalgamos, kuriai visuomenė teikia didžiausią dėmesį, buvo padaryta išvada, kad visuomenės palaikoma politikos galimybė drausti naudoti dantų amalgamą nėra proporcinga, atsižvelgiant į ES mokslinių komitetų nuomones dėl pavojaus sveikatai ir aplinkai, todėl ši galimybė buvo atmesta.

Kas kuriai galimybei pritaria? Ne daugiau kaip 7 eilučių

Iš esmės Minamatos konvencijos ratifikavimui ir įgyvendinimui pritariama. Apskritai atskirų asmenų ir organizacijų atsakymai smarkiai nesiskyrė ir didžioji dalis jų (39–85 proc.) buvo linkę laikytis griežtesnį požiūrį į Konvencijos perkėlimą. Tačiau nedidelė dalis respondentų (2–12 %) pirmenybę teikia ne tokiam griežtam požiūriui. Dėl gyvsidabrio naudojimo pramoniniuose procesuose visišką draudimą labai palaikė atskiri asmenys ir NVO, tačiau trečdalis privačiojo sektoriaus organizacijų pasisakė už ne tokį griežtą požiūrį. Dėl dantų amalgamos didžioji dalis asmenų ir NVO palaikė draudimą, tačiau beveik pusė privačiojo sektoriaus organizacijų laikosi švelnesnio požiūrio.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokia tinkamiausios galimybės nauda (jei yra, kitaip – pagrindinių galimybių nauda)? Ne daugiau kaip 12 eilučių

Didžiausią naudą atneštų Konvencijos įsigaliojimas ir taikymas trečiosiose šalyse. Tai padėtų sumažinti visame pasaulyje išmetamo gyvsidabrio kiekį ir ilgainiui sumažinti maisto grandinės taršą pasaulyje ir ES. Be to, pagal tinkamiausią galimybę atnaujinus acquis labai sumažėtų gyvsidabrio išleidimas į dumblą ir vandenį. Numatoma, kad būtų sukurta darbo vietų amalgamos separatorių gamybos, įrengimo ir eksploataavimo įmonėse bei atliekų, kuriose yra gyvsidabrio, tvarkymo įmonėse.

Kokios tinkamiausios galimybės sąnaudos (jei yra, kitaip – pagrindinių galimybių)? Ne daugiau kaip 12 eilučių

Bendros tinkamiausios galimybės sąnaudos siekia 13–135 mln. EUR per metus. Didžiausias ekonominis poveikis numatomas cheminių medžiagų gamybos sektoriuje, kuriame dviejose Vokietijos gamyklose šiuo metu taikomas procesas naudojant gyvsidabrį gaminti alkoholiatus, naudojamus įvairiuose katalitiniuose procesuose. Kadangi pagal šią galimybę neaišku, ar netolimoje ateityje šiose dviejose įmonėse taikomi procesai bus pertvarkyti į procesus, kuriuose gyvsidabris nenaudojamas (tai priklauso nuo priemonių, kurių imsis Vokietija arba savanoriškai pramonės sektorius), labai didelis šios galimybės sąnaudų diapazonas (3–77 mln. EUR per metus). Dar 10–58 mln. EUR per metus sąnaudų yra susiję su amalgamos separatorių įrengimu ir eksploatavimu odontologijos įstaigose.

Koks poveikis verslui, mažosioms ir vidutinėms įmonėms, taip pat labai mažoms įmonėms? Ne daugiau kaip 8 eilutės

MVĮ ir labai mažų įmonių tinkamiausia galimybė labai nepaveiks, išskyrus tuos odontologus, kurie dar neturi įrengtų amalgamatorių ir dantų amalgamos separatorių.

Trečiosios šalys, kurios laikysis Konvencijos, taikys standartus, atitinkančius šiuo metu galiojančius ES – tai padės suvienodinti veiklos, kurioje naudojamas ar išmetamas gyvsidabris, sąlygas visame pasaulyje.

Ar bus labai paveikti nacionaliniai biudžetai ir valdžios įstaigos? Ne daugiau kaip 4 eilutės

ES ratifikavus Konvenciją dėl gyvsidabrio nebūtų užkrauta didelė administracinė našta ir nebūtų padaryta didelio poveikio nacionaliniams biudžetams. Tai padėtų ratifikuoti Konvenciją valstybėms narėms, kurios yra pasiryžusios tai padaryti.

Ar bus kitokio didelio poveikio? Ne daugiau kaip 6 eilutės

Dėl Konvencijos įsigaliojimo atsivertę rinkos ES ekologiškai pramonei ir būtų sustiprinta prekyba ES produktais, atitinkančiais į Minamatos konvenciją įtrauktus reikalavimus dėl nedidelio gyvsidabrio kiekio produktuose arba nenaudojimo visai.

D. Tolesni veiksmai. Kada politika bus peržiūrėta? Ne daugiau kaip 4 eilutės

Pasaulinis aspektas turėtų būti vienas iš svarbiausių aspektų vertinant gyvsidabrio politiką, todėl ES savo politiką peržiūrės kartu su Konvencijos veiksmingumo vertinimu, kurį numatoma atlikti 2023 m.